MONITOR
Na R. P. 1773.
Nro: LXXXI.
Dnia 9. Października.

Nève reformida, nè ſim tibi forte pudori,
Nullus in hac charta verſus amare docet.
Ovid. Triſt. l. 3. Elegia 1.

Mci Panie MONITOR.

MIałem honor miedzy Pismami W. M. Pana czytać liſty od Kawalerow do Dam piſane, w tę nadzieię posyłam y ten, ktory mi ſię szczęściem doſtał; że zaś ieſt przydłuższy w ſwoich radach, à bardziey niby na kształt kſiążeczki piſany, na kilka razy kontynuacyą iego podzie-

lilem. Sam W. M. Pan przeczytawſzy, uznasz, że mogę go iemu y Damom za oſobliwſzą Gazetkę rekommendować, à W. M. Pana bydź

ochotnym ſługą
Fabian Poſyłalſki.

KOPIA LISTU.

JEſt to dowod ſzczerey y cnotliwey miłości: oſobie ukochaney myśli ſwoich powierzać, zdania wyrażać, y do dobrego wſzelkiemi ſpoſobami zachęcać. Szczerſzy ten Przyiaciel, ktory tak czyni, niż ten, ktory ſamą tylko pięknością myśl ſwoią zaprzątnął, kosztownieyſzy to prezent, niż naydrożſze podarunki, ten Duſzę ku Bogu podnieść, y do dobrego zachęcić, tamte ją zepſuć, do utraty niewinności przyprowadzić, y nieſzczęśliwą na wieki uczynić mogą.

Ztey

Z tey przyczyny umyśliłem niektore podać ci Pani uwagi, y one często odmieniaiąc materyą, posyłać. Tym sposobem y czasu darmo trawić nie będziem, y żadney tęskności nie doznamy. Nie iestem ja, wyznaię, tak rozumny, abym mogł wszystko doskonale wiedzieć, iednak czego mię książek czytanie y doświadczenie nauczyło, y z tego chcę ci uczynić ofiarę. Zdaie mi się że naykosztownieyszy oddam Prezent, bo serce y rozum, nad co iuż nic człowiek szacownieyszego mieć nie może. Spodziewam się, że tym miley będą przyięte y uskutkowane te rady, im z przychylnieyszego serca pochodzą. Dla mnie zaś dosyć będzie uszczęśliwienia, gdy nie będą udaremnione, ile uyrzę ich skutkow, tyle się we mnie pomnoży ukontentowania y przychylności. A teraz żaczynam.

O nie-

66K

O niektorych powinnościach Wiary S.

Z Iednaką rownością bydź zawſze trzeba w pełnieniu ich. Zwyczay ieſt wielu Dam poki Panienkami, poty bydź przykładnie cnotliwemi y nabożnemi, iak ſkoro ſię ſtan odmieni, zaraz y owe przymioty. Tak ktora przedtym kilku Mſzy ſłuchała codzień, potym ledwie tylko w święto Summy czaſem nie całey, przedtym po kilka godzin klęczała, potym y kolana zgiąć ſię niechce, ſłowka, na ktore przedtym rumieniła ſię od wſtydu, potym z ukontentowaniem z puſtey wylatuią gęby, &c. Ale mnie ſię zdaie, że to te tylko tak czynią, ktore z początku dla przypodobania ſię Kawalerom takiemi ſię bydź pokazuią, albo ktore przez nieroztropność niecnotliwego Przyiaciela obieraią ſobie, à częſtokroć: *Kto z kim przeſtaie, takim ſię ſtaie,*

ftaie. Nie dosyć ieſt zachowywać Poſty, wſtrzymuiąc ſię od zakazanych pokarmow, trzeba nad to martwić ſię nie wiele zażywaniem pozwolonych. Co mi to za poſt, że ſię poſtnych przyſmakow obiem aż n d to? trzeba ieſzcze martwić zmyſły ſwoie, nie czyniąc tego co ſię im podoba, codzień obieraiąc inny zmyſł do umartwienia, nad to nie narzekać na poſt. Ta rzecz, ktora ſię czyni z muſu, nie wiele à podobno y żadney nie czyni zaſługi, trzeba koniecznie z ochotą, bydź poſłuſzną Kościołowi. Nie ieſt to Nabożeńſtwo w Kościele przykładnie ſobie poſtępować, iak ſkoro za Kościołem, przeciwnie. Modlitwa z uczynkami, uczynki z modlitwą zgadzać ſię powinny. Jle możności trzeba ſię pomnażać w cnotach, y nabożeńſtwie, ale tego tylko dwa cele godziwe ſą, czynić to dla ſamego Boga, albo dla zbudowania innych; bo dla chluby, byłaby to

czyn-

czynność Faryzayſka. Nie tylko grzeſzy przeciw czyſtości, mowiący ſzpetne ſłowa, ale y kto może à nieucieka przed taką konwerſacyą, albo przynaymniey zawſtydzenia y nie ukontentowania z tąd nie okazuie. Pewny Autor chodzić nawet z takim nie każe, y bardzo ſłuſznie, bo więcey iednym ſłowem taki zepſuć może Duſz niewinnych, niż naycnotliwſzy tyſiącami do dobrego zachęcić. Damy co tylko zechcą; mogą na nas wymodz. Cudby tedy był prawie, gdyby Dama okazuiąc nieukontentowanie z takiey mowy Kawalera, nie miała go przywieść do wſtrzemięźliwości, zwłaſzcza, gdyby doſkonale wiedział o tey wielkiey cnotliwości; à jeśliby już tak był nie cnotliwy, żeby tym bardziey iey uſzy obrażał, im ją cnotliwſzą widzi, ona ma powinność z wiary, uciekać przed nim, iak przed Rozboynikem, y nigdy z nim nie gadać, choćby ſię

Jey

Jey z czego innego naybardziey podobał; drożſza ieſt Duſza, niż ciało, bardziey trzeba dbać o Jey zbawienie, niż o naymilſze ukontentowanie ciała. Procz tego ani ſię rozśmiey na taką mowę, bo ztąd mowiący ſądzi, że kontentuie ſłuchaiącego, y dla tego śmieley rozpościera ſię z ſwoią mową. Trzeba tedy koniecznie iawnie bydź cnotliwą, bo mowi Chryſtus w Ewangelii: *Sprawiedliwość waſza niech będzie wiadoma wſzyſtkim Ludziom, aby widzieli dobre uczynki waſze.* A nie tylko grzechu ale y cienia iego wyſtrzegać ſię. Stanu nie obieray aż ſię wprzod poradziſz Ducha Swiętego, przez obranie ſobie iakiego Nabożeńſtwa na tę Intencyą. Cokolwiek zaś dobrego czynić będzieſz, przyłączay do tego dobrą Intencyą, Bog na nią y na ſerce bardziey, niż na czynności naſze patrzy.

Chry-

632

Chryſtus Pan rozkazuie nam w Ewangelii: *Kochaycie Nieprzyiacioł Waſzych, y dobrze czyńcie tym, ktorzy Was nie nawidzą*, czym daie nam poznawać, że nie dosyć ieſt kochać Ich tylko, ale y dobrze trzeba Im czynić; bo taka miłość oſobliwie, iaką my dla nich mamy, nie czynić Im źle, gdy nie możemy, nie wiele nas koſztuie, ale gdy mogąc czyniemy, Im dobrze, przezto dopiero okazuiemy ſzczerą miłość. Rownież nie doſyć ieſt ſtrzedz ſię złego, ale y czynić dobrze, przez pierwſze, przykazanie tylko wypełniamy, przez drugie, zaſługuiemy ſobie na Niebo.

Uſtawy Kościelne za niepotrzebne ſądzić, albo ſię z nich naśmiewać, ieſt czynność nie Katolicka. Do Kościoła ſtanowić, do nas bez roztrząſania wypełniać z poſłuſzeńſtwem wſzelkie takowe uſtawy należy.

We wſzyſtkich ſprawach miey przed oczyma Boga, oſobliwiey modląc ſię w Kościele, wyſtrzegay ſię wſzelkiego nie uſzanowania; pamiętay że to Dom Boży, Dom Modlitwy, nie śmiechu, y rozmow, Bog w nim zawſze obecny, a ieśli w oczach Ludzkich ſtaramy ſię bydź z wſzelkim uſzanowaniem; coż dopiero w oczach Stworcy? Ludzie tylko na moment zaſzkodzićby mogli, Bog zaś na wieki potępić może.